

Temeljem članka 12. stavak (4), članka 13. stavak (6), članka 37. stavak (2), članka 39. stavak (5), članka 40, članka 43. stavak (7), članka 50. stavak (1) i (4), članka 54. stavak (7), članka 57. stavak (3), članka 58. stavak (2), članka 59. stavak (1). Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/05), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja donosi

PRAVILNIK

O PRIZNAVANJU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA U BOSNI I HERCEGOVINI

POGLAVLJE I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1. (Predmet Pravilnika)

Ovim Pravilnikom utvrđuje se:

- a) postupak i način priznavanja sorti poljoprivrednog bilja za sorte žita, industrijskog bilja (repe, uljanih i predivih biljaka), krmnog bilja, povrća i krumpira za koje je obvezan upis u Sortnu listu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 59/10) (u daljnjem tekstu: Sortna lista);
- b) način pripreme sjemena i količina potrebitog sjemena, pokusno polje i vrijeme trajanja ispitivanja;
- c) način ispitivanja sorti u pokusnom polju i laboratoriju;
- d) metode izvođenja pokusa i utvrđivanja vrijednosti sorte za priznavanje novih sorti.

Članak 2. (Definicije)

Izrazi uporabljeni u Zakonu o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) uporabljavaju se i u ovom Pravilniku, a specifični izrazi uporabljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

- a) "UPOV" je Međunarodna organizacija za zaštitu biljnih sorti;
- b) "CPVO" je Ured EU za zaštitu biljnih sorti;
- c) "DUS" (Distinctness, Uniformity and Stability) je utvrđivanje prepoznatljivosti, ujednačenosti i stabilnosti nove sorte;
- d) "VCU" (Value for Cultivation and Use) je određivanje vrijednosti sorte za proizvodnju i uporabu.

POGLAVLJE II. POSEBNE ODREDBE

Članak 3. (Postupak ispitivanja)

(1) Postupak VCU ispitivanja vrši se u pokusnom polju i laboratoriju, traje dvije uzastopne godine, i odnosi se na sorte svih biljnih vrsta propisanih ovim Pravilnikom.

(2) Odredbe stavka (1) ovog članka ne odnose se na sorte povrća, izuzev sorti industrijske cikoriije i sorte trava koje nisu namijenjene za proizvodnju voluminozne krme.

(3) Postupak DUS ispitivanja se vrši u pokusnom polju i laboratoriju dvije uzastopne godine sukladno posebnim propisima za DUS ispitivanja sorti poljoprivrednog bilja u postupku priznavanja i tehničkim vodičima UPOV i CPVO.

(4) Sorte povrća, izuzev sorti industrijske cikoriije, te sorte trava koje nisu namijenjene za proizvodnju voluminozne krme priznaju se na temelju provedenog DUS ispitivanja koje traje dva neovisna vegetacijska ciklusa.

Članak 4.

(Prijava za priznavanje i upis sorte)

(1) Prijava za priznavanje i upis sorti (u daljnjem tekstu: Prijava) podnosi se Upravi u dva primjerka posebno za svaku sortu.

(2) Obrazac prijave propisat će se posebnim pravnim propisom kojim se regulira postupak upisa sorti u Sortnu listu.

(3) Uprava će u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH imenovati Povjerenstvo za sorte i donijeti propis kojim se detaljno propisuju zadaci i način rada Povjerenstva kao i prijedlog troškova, a prema odredbama članka 59. Zakona.

(4) Nakon primitka Prijava, Uprava saziva Povjerenstvo za sorte.

(5) Povjerenstvo za sorte čini najviše devet (9) članova za svaku vrstu poljoprivrednog bilja propisanih u ovom Pravilniku.

(6) Povjerenstvo za sorte ocjenjuje opravdanost podnošenja Prijave i zapisnikom zaključuje o opravdanosti Prijave i o izvođaču ispitivanja kojemu se dostavlja uzorak sjemena sorte radi ispitivanja.

(7) Uprava pismeno obavještava podnositelja Prijave i mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH o odluci Povjerenstva za sorte.

Članak 5.

(Rokovi podnošenja prijave)

(1) Rok za podnošenje Prijave iz članka 4. stavak (1) ovoga Pravilnika podnosi se 30 dana ranije od roka za dostavu sjemena, u cilju provođenja aktivnosti propisanih u članku 4. ovoga Pravilnika.

(2) Navedene aktivnosti iz članka 4. st. (1), (3), (4), i (6) ovoga Pravilnika moraju se uskladiti s rokovima za dostavu sjemena za ispitivanje sorti u postupku priznavanja i upisa sorti poljoprivrednog bilja, propisanih u članku 1. stavak (1) točki a) ovoga Pravilnika.

Članak 6.

(Izvođači ispitivanja i pokusni lokaliteti)

(1) Izvođače ispitivanja sorti imenuju mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH kako je propisano člankom 43. stavak (5) Zakona.

(2) Pokusne lokalitete određuju izvođači ispitivanja iz stavka (1) ovog članka.

(3) Podatke o polusnim lokalitetima iz stavka (2) ovog članka izvođači su dužni dostaviti mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH koji o tome vode evidenciju.

(4) Uprava vodi centralnu evidenciju izvođača ispitivanja i pokusnih lokaliteta.

Članak 7.

(Provođenje DUS ispitivanja)

(1) DUS ispitivanja sorti u eksperimentalnim pokusima u polju i laboratoriju izvodi stručna institucija koju imenuje Uprava u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

(2) Uprava može odrediti izvođača za provođenje DUS ispitivanja i u nekoj drugoj stranoj državi potpisnici Međunarodne Konvencije za zaštitu biljnih sorti (UPOV Konvencija Act.1991) i drugih međunarodnih sporazuma u slučaju:

a) ako je izvođač već imenovan za tu namjenu od mjerodavne institucije za zaštitu novih biljnih sorti u toj državi;

b) ako je Uprava prethodno utvrdila da su agroekološki uvjeti za DUS ispitivanja u za to određenoj stranoj državi usporedivi s agroekološkim uvjetima u Bosni i Hercegovini.

(3) Međusobne obveze, prava i način suradnje Uprave i izvođača određuju se Ugovorom.

(4) Uprava izvođaču dostavlja preslik tehničkog upitnika i prijavu za upis nove sorte.

(5) Uprava obavještava podnositelja Prijave o izvođenju DUS ispitivanja, o potrebitoj količini i kvalitetu sjemena ili sadnog materijala za DUS ispitivanje, o adresi na koju se dostavlja materijal te o roku dostave, a podnositelj Prijave je dužan osigurati svu potrebitu dokumentaciju.

(6) Podnositelj prijave za priznavanje i upis sorte ima pravo tijekom vegetacijske sezone tijekom ispitivanja obiti pokuse i biti informiran o tijeku pokusa pri čemu mu uposlenik kod izvođača pokusa otvara šifre za njegove sorte ili hibride i standarde s kojima se uspoređuju.

Članak 8.

(Posebni slučajevi za DUS ispitivanja)

(1) Ako Uprava u nekom slučaju za DUS ispitivanje neke nove sorte ne može odrediti izvođača u Bosni i Hercegovini ili u drugoj državi potpisnici UPOV

Konvencije, na zahtjev Uprave, podnositelj Prijave sam ili neko drugi uz njegovo ovlaštenje može organizirati DUS ispitivanje nove sorte.

(2) Ako ne postoji praktično iskustvo u DUS ispitivanju za određenu vrstu bilja a niti tehnički napuci u nekoj drugoj zemlji (članici UPOV), Uprava u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Distrikta Brčko BiH, kao i sa znanstveno istraživačkim i stručnim institucijama, priprema tehničke naputke za DUS ispitivanje nove sorte sukladno principima i općim naputkom.

(3) Uprava je dužna pravodobno informirati UPOV o pripremljenim tehničkim napucima, te službeno objaviti tehničke naputke i odobriti izvođača prije provođenja DUS ispitivanja nove sorte bilja.

POGLAVLJE III. PROVOĐENJE VCU ISPITIVANJA

Članak 9.

(Ispitivanje vrijednosti sorte za proizvodnju i uporabu)

(1) VCU ispitivanje sorti vrši se prema metodama određenim u ovom Pravilniku za svaku poljoprivrednu kulturu iz članka 1. stavak (1) točki a) ovoga Pravilnika izuzev sorti povrća i industrijske cikorije, te sorte trava koje nisu namijenjene za proizvodnju voluminozne krme.

(2) Rezultate ispitivanja razmatra Povjerenstvo za sorte kako je propisano odredbama članka 46. Zakona.

Članak 10.

(Dostava sjemena sorte za ispitivanje)

(1) Sjeme svih sorti u VCU ispitivanju dostavlja se netretirano, izuzev sjemena šećerne repe, koje se dostavlja pilirano.

(2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, sjeme krumpira i lučica uključujući standarde, dostavlja se netretirano i takvo se sadi.

(3) Izvođač ispitivanja iz članka 6. ovoga Pravilnika, tretiranje sjemena svih sorti i standarda obvezno obavlja istim sredstvima za zaštitu bilja i o tome vodi evidenciju.

(4) Kvalitet sjemena sorti koje se stavljaju u ispitivanje mora odgovarati odredbama posebnih propisa kojima se uređuje stavljanje u promet sjemena i sadnog materijala pojedinih vrsta poljoprivrednog bilja, a prema odredbama Zakona.

Članak 11.

(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Za vrijeme trajanja VCU ispitivanja jedne sorte ili jednog hibrida u pokusnom polju i laboratoriju, uspoređivanje se obavlja s istim sortama standardima.

(2) Za sortu standarda odabire se u proizvodnji najzastupljenija sorta ili hibrid koja prema svojim biološkim i proizvodno-ekonomskim svojstvima ima najveću vrijednost za namjenu, radi koje se ispituje nova sorta ili hibrid.

(3) Sorte standarde biljnih vrsta propisanih ovim Pravilnikom određuje Povjerenstvo za sorte.

(4) Ukoliko za pojedinu biljnu vrstu ili namjenu nema priznate sorte, priznaje se prva prijavljena sorta i koristi kao standard.

(5) Pokusi u polju postavljaju se prema najpogodnijem planu pokusa obzirom na broj prijavljenih genotipova a u cilju njihove pouzdanije ocjene kao i kvalitetnije analize.

(6) Na svim pokusnim poljima obavlja se zaštita od štetnih organizama odgovarajućim pesticidima prema uobičajenoj proizvodnoj praksi.

Članak 12.

(Laboratorijska i statistička analiza podataka)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju i to u prvoj godini VCU ispitivanja za sve poljoprivredne kulture iz članka 1. stavak (1) točka a) ovoga Pravilnika.

(2) Za statističku analizu podataka pokusa primjenjuje se najpogodniji i najuspješniji statistički model.

a) primjenjuje se analiza varijanse i odgovarajućih testovi za testiranje varijansi i razlika između prosječnih vrijednosti (F-test i t-test uz $P=0.05$ i $P=0.01$).

b) Podaci se obrađuju po lokacijama i godinama, a izračunavaju se i varijacijski koeficijenti.

(3) Za uspoređivanje sorti kandidata sa sortama standardima koriste se odgovarajućih statistički testovi.

POGLAVLJE IV. ISPITIVANJA SORTI STRNIH ŽITA

Članak 13.

(Podnošenje Prijave)

Rokovi podnošenja Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti strnih žita određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 14.

(Količine sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja slijedeće navedene količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 1), a nakon primitka Prijave i to u prvoj godini ispitivanja.

Tabela 1.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Ozima pšenica	10	15. rujan
Jara pšenica	5	20. siječanj

Ozima i jara tvrda pšenica	7	15. rujan/20. siječanj
Ozimi i jari ječam	7	15. rujan /20. siječanj
Ozima i jara raž	7	15. rujan /20. siječanj
Ozimi i jari tritikale	7	15. rujan /20. siječanj
Ozima i jara zob	7	15. rujan /20. siječanj
Ozimi i jari pravi pir/krupnik/spelta (<i>Triticum spelta</i>)	10	15. rujan /20. siječanj

(2) U tabeli 2. prikazane su količine sjemena i rokovi koje podnositelj Prijave za upis i priznavanje sorte treba dostaviti u slučaju DUS ispitivanja, i to u prvoj godini (tabela 2).

Tabela 2.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)/ klasova/metlica	Rok za dostavu sjemena
Ozima pšenica	5+300 klasova	15. rujan
Jara pšenica	5+300 klasova	20. siječanj
Ozima i jara tvrda pšenica (<i>Triticum durum</i>)	5+300 klasova	15. rujan/20. siječanj
Ozimi i jari ječam	5+300 klasova	15. rujan /20. siječanj
Ozima i jara raž	5+300 klasova	15. rujan /20. siječanj
Ozimi i jari tritikale	5+300 klasova	15. rujan /20. siječanj
Ozima i jara zob	5+300 klasova	15. rujan /20. siječanj

Članak 15.

(Količina sjemena za kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reproduksijskog materijala sorte u naznačenim količinama i rokovima (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Veličina uzorka (kg)	Rok za dostavu sjemena
Ozima pšenica	5	15. rujan
Jara pšenica	5	20. siječanj
Ozima i jara tvrda pšenica	5	15. rujan/20. siječanj
Ozimi i jari ječam	5	15. rujan /20.

		siječanj
Ozima i jara raž	5	15. rujan /20. siječanj
Ozimi i jari tritikale	5	15. rujan /20. siječanj
Ozima i jara zob	5	15. rujan /20. siječanj
Ozimi i jari pravi pir/krupnik/spelta (<i>Triticum spelta</i>)	5	15. rujan /20. siječanj

(2) Na pakovanju uzorka se mora naznačiti kontrolni uzorak te se isti koristiti u slučaju priznavanja sorti kao kontrolni uzorak.

(3) Podaci o sjemenu koje podnositelj Prijave dostavlja su:

- a) masu 1000 zrna (g);
- b) čistoću sjemena (%);
- c) klijavost sjemena (%);
- d) normu sjetve (broj klijavih sjemenki/m²).

Članak 16.

(Pokusna mjesta za strna žita)

(1) Ispitivanje sorti obavlja se u pokusnim mjestima različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Broj pokusnih mjesta
Ozima pšenica (<i>T.aestivum</i>)	4
Jara pšenica	4
Ozima i jara tvrda pšenica (<i>T. durum</i>)	4
Ozimi i jari ječam	4
Ozima i jara raž	4
Ozimi i jari tritikale	4
Ozima i jara zob	4
Ozimi i jari pravi pir/krupnik/spelta (<i>Triticum spelta</i>)	4

(2) Sjetva pšenice obavlja se sijačicom na konačan sklop sukladno zadanoj normi sjetve.

(3) Površina parcele iznosi 10 m², a čini je 10 redova duljine 8 m uz razmak između redova od 12,5 cm. Razmak između parcela unutar ponavljanja iznosi 30 cm, a između ponavljanja 2 m.

(4) Na početku i na kraju pokusnih parcela sije se najraniji standard kao zaštitni pojas koji je poslužiti i za uzimanje uzoraka za vlagu na bazi koje se odlučuje o pravodobnoj žetvi pokusa.

Članak 17.

(Ispitivanje sorti žita u pokusnom polju)

Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

- a) nadnevak sjetve i nicanja;
- b) oštećenje od izmrzavanja (kod ozimih sorti);
- c) visina biljke (na dvije lokacije);
- d) nadnevak klasanja (na dvije lokacije);
- e) polijeganje;
- f) oštećenja od ekonomske važnosti;
- g) nadnevak žetve.

Članak 18.

(Praćenje otpornosti sorti tijekom ispitivanja)

(1) U cilju praćenja otpornosti sorti na ekonomski najznačajnije bolesti u Bosni i Hercegovini u uvjetima prirodne infekcije tijekom ispitivanja sorti prati se pojava i ocjenjuje jačina napada slijedećih bolesti:

a) kod pšenice i durum (tvrde) pšenice

- 1) žuta hrđa pšenice, *Puccinia striiformis f. sp. Tritici*;
- 2) smeđa hrđa pšenice, *Puccinia recondita f. sp. Tritici*;
- 3) crna hrđa pšenice, *Puccinia graminis f. sp. Tritici*;
- 4) smeđa pjegavost pljevica i lišća, *Septoria spp.*;
- 5) palež klasa, *Fusarium spp.*;
- 6) pepelnica pšenice, *Erysiphe graminis f. sp. Tritici*.

b) kod ječma

- 1) pepelnica, *Erysiphe graminis f. sp. Hordei*;
- 2) crna hrđa, *Puccinia graminis f. sp. Hordei*;

- 3) žuta hrđa, *Puccinia striiformis f.sp. hordei*;
- 4) smeđa hrđa ječma, *Puccinia hordei*;
- 5) prugavost ječma, *Pyrenophora graminea*;
- 6) mrežasta pjegavost ječma, *Pyrenophora teres*;
- 7) prašna snijet ječma, *Ustilago nuda*;
- 8) pjegavost lista ječma, *Rhynchosporium secalis*.

c) kod raži

- 1) smeđa hrđa, *Puccinia dispersa*;
- 2) crna hrđa, *Puccinia graminis*;
- 3) pjegavost liš}a, *Septoria spp.*;
- 4) pepelnica, *Erysiphe graminis*.

d) kod tritikalea

- 1) smeđa pjegavost liš}a, *Septoria spp.*;
- 2) pepelnica, *Erysiphe graminis*.

e) kod zobi

- 1) narančasta hrđa zobi, *Puccinia coronate*;
- 2) crna žitna hrđa, *Puccinia graminis f. sp. Avenae*;
- 3) pepelnica, *Erysiphe graminis f. sp. Avenae*.

f) kod pravog pira/krupnika/spelte

- 1) žuta hrđa pšenice, *Puccinia striiformis f. sp. Tritici*;
- 2) smeđa hrđa pšenice, *Puccinia recondita f. sp. Tritici*;
- 3) pepelnica pšenice, *Erysiphe graminis f. sp. Tritici*;
- 4) smeđa pjegavost pljevica i liš}a, *Septoria spp.*

(2) Ukoliko se uoči pojava drugih bolesti i štetnika treba zabilježiti vrijeme pojave i jačinu napada, a po mogućnosti i postotak oštećenja odnosno umanjenja priroda zrna.

(3) Jačina napada bolesti ocjenjuje se na svim pokusnim poljima.

Članak 19.
(@etva pokusa)

(1) @etva svakog pokusa obavlja se kombajnom u jednom danu za svaku sortu u pokusu u svim ponavljanjima u fazi tehnološke zrelosti zrna (oko 14% vlage u zrnu) kod sorte u zaštitnom pojasu.

(2) Tijekom žetve na svakoj parceli se utvrđuju:

- a) prinos zrna;
- b) hektolitarska masa;
- c) vlaga zrna.

Članak 20.
(Ispitivanje sorti žita u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju na prosječnom uzorku zrna (6 kg).

Uzorci se uzimaju u prvoj godini ispitivanja:

- a) za ozimu i jaru pšenicu s dva pokusna mjesta;
- b) za ozimi i jari ječam s dva pokusna mjesta;
- c) za raž, tritikale, tvrdu pšenicu i zob s jednog pokusnog mjesta;
- d) pravi pir/krupnik/speltu, s jednog pokusnog mjesta.

(2) Na prosječnom uzorku ozime i jare pšenice obavljaju se slijedeće analize:

a) Pšenica (*Triticum aestivum*)

- 1) fizička svojstva zrna;
- 2) kemijsko-tehnološka svojstva zrna i brašna;
- 3) farinogram;
- 4) ekstenzogram;
- 5) amilogram.

b) Pšenica tvrda (*Triticum durum*)

- 1) fizička svojstva zrna;
- 2) kemijsko-tehnološka svojstva zrna;
- 3) kemijsko-tehnološka svojstva krupice;

4) farinogram (apsorpcija: 31,5% H₂O).

c) Pravi pir (*Triticum spelta*)

- 1) fizička svojstva zrna;
- 2) kemijsko-tehnološka svojstva zrna i brašna;
- 3) farinogram;
- 4) ekstenzogram;
- 5) amilogram.

(3) Na prosječnom uzorku zrna ječma izvršit će se analize:

a) Za pivarski kvalitet

- 1) sadržaja I. klase zrna;
- 2) fizičkih svojstava zrna;
- 3) kemijska analiza;
- 4) mikrosladovanje;
- 5) analiza slada.

b) Za kvalitet krme

- 1) sadržaja I. klase zrna;
- 2) sadržaja bjelančevina;
- 3) sirove bjelančevine (%);
- 4) sirove masti (%);
- 5) sirove celuloze (%);
- 6) NET (%);
- 7) mineralne tvari (%).

(4) Na prosječnom uzorku ozime i jare raži, tritikalea i zobi obavljaju se slijedeće analize (tabela 1).

Tabela 1.

Analize	Raž	Tritkale	Zob
Sadržaj suhe tvari (%)	+	+	+
Sadržaj organske	+	+	+

tvvari (% na ST)			
BEM	-	-	+
Sirove bjelančevine (% na ST)	+	+	+
Sirove masti (% na ST)	+	+	+
Sirova celuloza (% na ST)	+	+	+
Mineralne tvari (% na ST)	+	+	+
Masa 1000 zrna (g)	+	+	+
Hektolitarska masa (kg/hl)	+	+	+

(5) Na prosječnom uzorku zrna ozime i jare raži dodatno se obavljaju i slijedeće analize:

- a) fizička svojstva zrna;
- b) amilogram;
- c) aktivnost α -amilaze;
- d) broj padanja;
- e) maksimalni viskozitet.

Članak 21.

(Statistička analiza podataka)

Statističkom analizom prema odabranom modelu obrađuju se slijedeća svojstva:

- a) prinos zrna na bazi 14% vlage zrna;
- b) hektolitarska masa;
- c) za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju procjene parametara deskriptivne statistike.

Članak 22.

(Izvješivanje o godišnjim rezultatima ispitivanja)

(1) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija ovisno o vrsti poljoprivrednog bilja, dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja.

(2) Na temelju predočenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti izvođača ispitivanja o nastavku ispitivanja sorte i dostaviti sjeme do roka određenog u članku 14. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE V. ISPITIVANJA SORTI (HIBRIDA) KUKURUZA

Članak 23.

(Podnošenje prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti (hibrida) za kukuruz određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 24.

(Količine sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 1).

Tabela 1.

FAO skupina	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
100, 200, 600 i 700	3 kg	do 01. ožujka
300, 400 i 500	4,5 kg	do 01. ožujka

(2) Za DUS ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja u prvoj godini DUS ispitivanja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 2).

Tabela 2.

Kukuruz	Potrebna količina sjemena	Rok za dostavu sjemena
Hibrid	1 kg	do 01. ožujka
Inbred linije	2500 zrna	do 01. ožujka

Članak 25.

(Količina sjemena za kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reprodukcijskog materijala sorte u naznačenim količinama i rokovima (tabela 1).

Tabela 1.

Kukuruz	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Hibrid	1 kg	do 01. ožujka
Inbred linije	1 kg	do 01. ožujka

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

a) masu 1000 zrna (g);

b) čisto}u sjemena (%) i

c) klijavost sjemena (%).

(4) Ispitivanje hibrida kukuruza vrši se u pokusnim poljima, različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima (tabela 2.).

Tabela 2.

FAO skupina	Broj pokusnih mjesta
100	3
200	
300	5
400	
500	5
600	3
700	

Članak 26.

(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Sjetva se obavlja sijačicom na ve}i sklop od standardno određenog sklopa.

(2) U fazi razvoja 3 - 5 listova kukuruza, nakon kultivacije i prihrane, pokus se prorijedi tako da se ostvari predviđeni sklop (tabela 1).

Tabela 1.

FAO skupina	Razmak u redu (cm)	Biljaka/redu	Biljaka/parceli (22,4 m ²)
100	16	50	200
200	18	45	180
300	20	40	160
400	22	37	148
500	24	34	136
600	26	31	124
700	26	31	124

(3) Površina osnovne parcele iznosi 22,4 m², a čine je 4 reda duljine 8 m, uz razmak između redova od 70 cm.

(4) Za obračun služe dva srednja reda, te površina obračunske parcele iznosi 11,2 m.

(5) Razmak između ponavljanja iznosi 2 m.

(6) Na početku i kraju pokusa siju se 4 reda standarda kao zaštitni pojas.

(7) Uzorak za ispitivanje kvaliteta zrna visokolizinskih, uljnih i amilopektinskih (waxy) hibrida kukuruza, potrebno je proizvesti u kontroliranim uvjetima oprašivanja.

(8) Ispitivani hibridi se siju na najmanje dva različita pokusna mjesta u jednoj proizvodnoj godini ili na jednom pokusnom mjestu u dvije proizvodne godine.

(9) Sjetva hibrida iz stavka (1) ovog članka se obavlja u jedan red, sa 20 biljaka u redu. Poslije berbe i krunjenja klipova, proizvedenih u kontroliranim uvjetima oprašivanja, uzima se prosječni uzorak zrna mase 1 kg za laboratorijske analize.

Članak 27. (Hibridi standardi)

(1) Za određivanje duljine vegetacije služe standardni hibridi za početak i kraj vegetacijske skupine (pri čemu je 10 FAO jedinica razlika 0,5% vlage u berbi).

(2) Kod standardnih hibrida za određivanje tipa zrna razlikuju se dvije skupine:

a) tvrdunci;

b) zubani i prijelazni tipovi uključujući i polutvrduce.

(3) Prijavljeni hibrid ne smiju odstupati od standarda po tipu zrna, osim kod skupine tvrdunaca koji se uspoređuju s jednim standardom tipa tvrdunca i jednim standardnom tipa zubana i to rodnijim zubanom u pojedinoj FAO skupini.

Članak 28. (Podaci ispitivanja u pokusnom polju)

(1) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

a) nadnevak sjetve, nicanja (na svim lokacijama);

b) nadnevak metličanja i svilanja (na dvije lokacije);

c) visina biljke i visina do baze gornjeg klipa (na dvije lokacije);

d) nadnevak zriobe standarda (na svim lokacijama).

(2) Neposredno pred berbu, na svakoj parceli i u svim ponavljanjima, utvrđuje se: a) ukupan broj biljaka; b) broj jalovih biljaka; c) broj pleglih biljaka; d) broj slomljenih biljaka; e) ostala specifična svojstva.

(3) U cilju praćenja oštećenja kukuruza od ekonomski najznačajnijih bolesti i štetnika u Bosni i Hercegovini, na obračunskoj parceli se prati pojava i ocjenjuje jačina pojave bolesti i napada štetnika na svim lokacijama za:

a) sivu pjegavost lista, *Helminthosporium turcicum*;

- b) mjehurastu snijet, *Ustilago maydis*;
- c) trulež stabljike, *Fusarium spp.* ;
- d) kukuruzni moljac, *Ostrinia nubilalis*.

(4) Ukoliko se uoči pojava drugih bolesti i štetnika, treba zabilježiti vrijeme pojave i jačinu napada, a po mogućnosti i postotak oštećenja odnosno umanjenja prinosa zrna.

(5) Jačina napada bolesti i štetnika ocjenjuje se na svim pokusnim mjestima.

Članak 29. (@etva pokusa)

(1) @etva svakog pokusa obavlja se kombajnom u jednom danu za svaki hibrid u pokusu u svim ponavljanjima, u fazi fiziološke zrelosti zrna najkasnijeg standarda (pojava "crnog sloja" na 50% zrna klipa), ili kada vlaga ranijeg standarda dostigne vrijednost 25 - 27%.

(2) Tijekom berbe se na svakoj parceli utvrđuju prinos zrna i vlaga zrna.

Članak 30. (Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Analizom kvaliteta zrna hibrida kukuruza specifičnih svojstava utvrđuje se:

- a) suha tvar;
- b) sadržaj bjelancevina;
- c) sadržaj ulja;
- d) sadržaj celuloze;
- e) sadržaj pepela;
- f) sadržaj NET.

(2) Pored analiza iz stavka (1) ovog članka kod visokolizinskih hibrida ispituje se sadržaj lizina, a kod amilopektinskih hibrida (waxy) sadržaj škroba.

Članak 31. (Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Statistički se analiziraju podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa. Ukoliko je za neki hibrid ostvareni sklop manji odnosno veći od dozvoljenog samo u jednoj repetitiji, taj se podatak zamijeniti prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.

(2) U slučaju da minimalno dozvoljeni sklop za neki hibrid nije ostvaren, odnosno da je ostvaren veći sklop od maksimalno dozvoljenog, u više od jednog ponavljanja, podaci tog hibrida ne će se analizirati.

(3) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgavaju se slijedeća svojstva: prirod zrna na bazi 14% vlage zrna, vlaga zrna u berbi, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju procjene parametara deskriptivne statistike.

(4) Procjena uporabne i proizvodne vrijednosti i priznavanje hibrida kukuruza obavlja se na temelju rezultata statističke analize, a indeks hibrida služi kao dodatan, neobvezujući kriterij za priznavanje.

Članak 32. (Indeks hibrida)

Indeks hibrida jednak je zbiru indeksa priroda zrna, indeksa vlage zrna i indeksa čvrstoće stabljike. (Indeks hibrida = indeks priroda zrna + indeks vlage zrna + indeks čvrstoće stabljike)

a) indeks priroda zrna (na bazi 14% vlage) računa se prema formuli:

1) $(\text{prirod hibrida} \times 100 / \text{prosjeak priroda standardnih hibrida}) - 100$

b) indeks vlage (na bazi prosječne vlage (%) u berbi) računa se prema formuli:

1) $(\text{prosječna vlaga standardnih hibrida} - \text{vlaga hibrida}) \times 1,5$

2) ako je rezultat pozitivan, to znači da prijavljeni hibrid ima manji indeks vlage zrna u odnosu na standardne hibride,

c) indeks čvrstoće stabljike (% polomljenih + % poleglim biljaka) računa se prema formuli:

1) $(\text{prosječna čvrstoća standardnih hibrida} - \text{čvrstoća hibrida}) \times 1,5$

2) ako je rezultat pozitivan, to znači da prijavljeni hibrid ima manji indeks čvrstoće stabljike u odnosu na standardne hibride.

Članak 33. (Izvješćivanje o godišnjim rezultatima ispitivanja)

(1) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u članku 22. ovoga Pravilnika.

(2) Kad se tijekom berbe utvrdi da je vlaga zrna ispitivanog hibrida veća ili manja od standardnih hibrida za FAO skupinu u kojoj se ispitivao, podnositelj prijave se obvezno obavještava o dobivenim rezultatima, a podnositelj Prijave će odlučiti o promijeni FAO skupine sukladno dobivenim rezultatima.

(3) U slučaju promjene iz stavka (2) ovog članka, hibrid se mora ispitivati dvije uzastopne godine u istoj FAO skupini.

POGLAVLJE VI. ISPITIVANJA SORTI SOJE

Članak 34. (Podnošenje prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti soje podnose se prema odredbama članka 5. ovoga Pravilnika.

Članak 35. (Količine sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Soja	6	do 01. ožujka

(2) Za DUS ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja u prvoj godini DUS ispitivanja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 2).

Tabela 2.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Soja	3	do 01. ožujka

Članak 36. (Količina sjemena za kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reprodukcijskog materijala sorte u naznačenim količinama i rokovima (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Soja	6	do 01. ožujka

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj Prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

a) masu 1000 zrna (g);

- b) čisto}u sjemena (%);
- c) klijavost sjemena (%);
- d) normu sjetve (broj klijavih sjemenki/m²).

(4) Ispitivanje sorti obavlja se na pokusnim mjestima različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima (tabela 2).

Tabela 2.

Vegetacijskaskupina	Broj pokusnih mjesta
000, 00 i 0	4
0-I, I i II	4

Članak 37.

(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Sjetva soje se obavlja sijačicom sukladno zadanoj normi sjetve. Ovisno o vegetacijskoj skupini zrenja, prijavljene sorte soje se razvrstavaju u dvije skupine:

- a) vrlo rane (000), (00) i rane (0) sorte;
- b) srednje rane (0-I), (I) i kasne (II) sorte soje.

(2) Površina parcele iznosi 10 m², a čine je 5 redova duljine 8 m, uz razmak između redova od 25 cm. Razmak između ponavljanja iznosi 2 m.

(3) Na početku i kraju pokusa sije se najranija sorta standard kao zaštitni pojas, koji }e poslužiti i za uzimanje uzoraka za vlagu na bazi koje se odlučuje o pravodobnoj žetvi pokusa.

(4) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijede}i podaci:

- a) nadnevak sjetve i nicanja (na svim pokusnim mjestima);
- b) nadnevak cvatnje (na dva pokusna mjesta);
- c) visina biljke, visina do 1. mahune, polijeganje (na svim pokusnim mjestima);
- d) nadnevak fiziološke zriobe (na dva pokusna mjesta);
- e) pucanje mahuna i nadnevak žetve (na svim pokusnim mjestima).

(5) U cilju pra}enja ošte}enja sorti od ekonomski najznačajnijih bolesti u Bosni i Hercegovini, prati se pojava i ocjenjuje jačina napada slijede}ih bolesti:

- a) plamenjača, *Peronospora manshurica*;
- b) bijela trulež stabljike soje, *Sclerotinia sclerotiorum*;

- c) crna pjegavost stabljike i mahuna soje, *Diaporthe phaseolorum var. sojæ*;
- d) crna pjegavost stabljike soje, *Diaporthe phaseolorum var. caulivora*;
- e) bakterioza, *Pseudomonas glycinea*;
- f) viroze (% oboljelih biljaka).

(6) Jačina napada bolesti i štetnika ocjenjuje se na svim pokusnim mjestima.

Članak 38.
(@etva pokusa)

(1) @etva svakog pokusa obavlja se kombajnom u jednom danu za svaku sortu u pokusu u svim ponavljanjima, u fazi tehnološke zrelosti zrna (13% vlage u zrnu soje, kod sorte u zaštitnom pojasu).

(2) Tijekom žetve na svakoj parceli se utvrđuju prinos zrna i vlaga zrna.

Članak 39.
(Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju, na kraju svake godine ispitivanja na prosječnim uzorcima s jednog pokusnog mjesta.

(2) Kvalitet zrna soje ispituje se na uzorku mase 0,5 kg.

(3) Na prosječnom uzorku soje obavljaju se slijedeće analize:

- a) hektolitarska masa;
- b) masa 1 000 zrna;
- c) sadržaj ulja;
- d) sadržaj bjelančevina.

Članak 40.
(Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgavaju se prirod zrna na bazi 13% vlage zrna, dok se ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju procjenom parametara deskriptivne statistike.

(2) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u članku 35. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE VII. ISPITIVANJA SORTI SUNCOKRETA

Članak 41.
(Podnošenje prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti suncokreta podnose se prema odredbama članka 5. ovoga Pravilnika.

Članak 42.
(Količine sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavljanje sjemena
Suncokret	2	do 01. ožujka

(2) Za DUS ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja u prvoj godini DUS ispitivanja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 2).

Tabela 2.

Suncokret	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavljanje sjemena
Hibrid	1	do 01. veljače
Inbred linije	1	do 01. veljače

Članak 43.
(Količina sjemena za kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reprodukcijskog materijala sorte u naznačenim količinama i rokovima (tabela 1).

Tabela 1.

Suncokret	Potrebna količina sjemena	Rok za dostavu sjemena
Hibrid	1	do 01. ožujka
Inbred linije	6000 zrna	do 01. ožujka

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj Prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

a) masu 1000 zrna (g);

b) čisto}u sjemena (%);

c) klijavost sjemena (%).

(4) Ispitivanje sorti suncokreta obavlja se na pokusnim mjestima različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima (tabela 2).

Tabela 2.

Vrsta	Broj pokusnih mjesta
Suncokret	4

(5) Obzirom na namjenu, hibridi suncokreta se svrstavaju i ispituju u tri skupine:

a) uljni;

b) oleinski;

c) proteinski.

(6) U Prijavi, podnositelj Prijave treba navesti namjenu hibrida.

Članak 44.

(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Sjetva suncokreta se obavlja sijačicom na ve}i sklop, a u fazi prvog para stalnih listova suncokret se prorijedi, tako da se ostvari predviđeni sklop (tabela 1).

Tabela 1.

Razmak u redu (cm)	Biljaka/redu	Biljaka/parceli (22,4 m ²)
24	34	136

(2) Površina parcele iznosi 22,4 m², a čine je 4 reda duljine 8 m, uz razmak između redova od 70 cm. Za obračun služe dva srednja reda pa prema tome površina obračunske parcelice iznosi 11,2 m². Razmak između ponavljanja iznosi 2 m.

(3) Na početku i kraju pokusa sije se najraniji standard kao zaštitni pojas, koji }e poslužiti i za uzimanje uzoraka za vlagu na bazi koje se odlučuje o pravodobnoj žetvi.

(4) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijede}i podaci:

a) nadnevak sjetve i nicanja (na svim pokusnim mjestima);

b) nadnevak cvatnje (na jednom pokusnom mjestu);

c) visina biljke (na svim pokusnim mjestima);

- d) promjer glave (na svim pokusnim mjestima);
- e) datum žetve (na svim pokusnim mjestima).

(5) U cilju praćenja otpornosti suncokreta na ekonomski najznačajnije bolesti u Bosni i Hercegovini, u uvjetima prirodne infekcije, na lokaciji je biti postavljen dodatni pokus bez primjene fungicida.

a) U rubnim redovima se prati pojava i ocjenjuje jačina napada slijedećih bolesti:

- 1) plamenjaču, *Plasmopara helianthi*;
- 2) hrđu, *Puccinia helianthi*;
- 3) sivu pjegavost stabljike, *Phomopsis helianthi*;
- 4) crnu pjegavost suncokreta, *Phoma macdonaldi*;
- 5) sivu pjegavost lista, *Alternaria helianthi*;
- 6) trulež, *Sclerotinia sclerotiorum*;
- 7) crnu trulež korijena i stabljike, *Sclerotium bataticola*;
- 8) sivu trulež, *Botrytis cinerea*.

b) Ako se na pokusnom polju utvrdi prisustvo volovoda (*Orobanche cumana*), pokus se smatra neuporabljivim.

c) Jačina napada bolesti i štetnika ocjenjuje se na svim pokusnim mjestima.

Članak 45. (@etva pokusa)

(1) @etva svakog pokusa obavlja se kombajnom u jednom danu za svaki hibrid u pokusu u svim ponavljanjima, u fazi tehnološke zrelosti zrna (9% vlage u zrnu suncokreta, kod hibrida u zaštitnom pojasu).

(2) Tijekom žetve na svakoj parceli se utvrđuju ukupan broj biljaka, prinos zrna i vlaga zrna.

Članak 46. (Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju, na kraju svake godine ispitivanja na prosječnim uzorcima s jednog pokusnog mjesta.

(2) Kvalitet zrna ispituje se na uzorku mase 0,5 kg.

(3) Analiza sastava masnih kiselina u ulju, kod oleinskih hibrida, radi se iz uzorka sjemena samooplodnje (izoliranih biljaka papirnatim vrećicama).

(4) Na prosječnom uzorku suncokreta obavljaju se slijedeće analize:

a) hektolitarska masa;

b) masa 1 000 zrna;

c) sadržaj ulja;

d) sadržaj bjelančevina (na proteinskom i suncokretu za prehranu).

(5) Sastav i sadržaj masnih kiselina (na oleinskom tipu, hibrid koji ima manje od 80% oleinske kiseline u ulju ne može biti priznat kao oleinski).

Članak 47.

(Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Statistički se analiziraju samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.

(2) Ukoliko je za neki hibrid ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednom ponavljanju, taj se podatak zamjenjuje prosječnom vrijednošću preostalih ponavljanja.

(3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neki hibrid nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci tog hibrida se ne analiziraju, statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgava se prinos zrna na bazi 9% vlage zrna, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju procjene parametara deskriptivne statistike.

(4) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u članku 42. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE VIII. ISPITIVANJA SORTI ULJANE REPICE

Članak 48.

(Podnošenje Prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti za ozimu uljanu repicu podnose se prema odredbama članka 5. ovoga Pravilnika.

Članak 49.

(Količina sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja podnositelj prijave dostavlja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 1).

Tabela 1

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Ozima uljana	2	do 10. kolovoza

repica		
--------	--	--

(2) Za DUS ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja u prvoj godini DUS ispitivanja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 2).

Tabela 2.

Ozima uljana repica	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Sorta	2	do 15. srpnja
Hibrid	2	do 15. srpnja
Inbred linije	0,4	do 15. srpnja

Članak 50.

(Količina sjemena za kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reproduksijskog materijala sorte u naznačenim količinama i rokovima (tabela 1).

Tabela 1.

Ozima uljana repica	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Sorta	1	do 10. kolovoza
Hibrid	1	do 10. kolovoza
Inbred linije	1	do 10. kolovoza

(2) Na pakovanju se mora naznačiti "kontrolni uzorak", te se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj Prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

- a) masu 1000 sjemenki (g);
- b) čistoću sjemena (%);
- c) klijavost sjemena (%);
- d) normu sjetve.

Članak 51.

(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Ispitivanje sorti uljane repice obavlja se u pokusnim poljima različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Broj pokusnih mjesta
Uljana repica	4

(2) Sjetva uljane repice se obavlja sijačicom sukladno zadanoj normi sjetve.

(3) Površina parcele iznosi 10 m², a čine je 5 redova duljine 8 m, uz razmak između redova od 25 cm.

(4) Na početku i kraju pokusa sije se najraniji standard kao zaštitni pojas, koji će poslužiti i za uzimanje uzoraka za vlagu na bazi koje se odlučuje o pravodobnoj žetvi.

(5) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

- a) nadnevak sjetve i nicanja (na svim pokusnim mjestima);
- b) sklop pri ulasku u zimu i u C1 stadiju (na svim pokusnim mjestima);
- c) postotak prezimljavanja (na svim pokusnim mjestima);
- d) nadnevak početka cvatnje (na dva pokusna mjesta);
- e) visina biljke do 1. najniže postrane grane (na svim pokusnim mjestima);
- f) visina cijele biljke (na svim pokusnim mjestima);
- g) polijeganje (na svim pokusnim mjestima);
- h) nadnevak tehnološke zriobe (na svim pokusnim mjestima);
- i) nadnevak žetve (na svim pokusnim mjestima).

(6) U cilju praćenja oštećenja sorti od na ekonomski najznačajnije bolesti u Bosni i Hercegovini, prati se pojava i ocjenjuje jačina napada slijedećih bolesti:.

- a) tamnosmeđa pjegavost, *Alternaria spp*;
- b) bijela trulež, *Sclerotinia sclerotiorum*;
- c) suha trulež korijena i stabljike, *Phoma lingam*.

(7) Jačina napada bolesti i štetnika na pokusnim poljima, tretiranim pesticidima i bez zaštite pesticidima, ocjenjuje se na svim pokusnim poljima.

(1) Četva svakog pokusa obavlja se kombajnom u jednom danu za svaku sortu u pokusu u svim ponavljanjima, u fazi tehnološke zrelosti zrna (9% vlage u zrnu uljane repice kod sorte u zaštitnom pojasu).

(2) Tijekom žetve na svakoj parceli se utvrđuju prinos zrna i vlaga zrna.

Članak 53.
(Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju, na kraju svake godine ispitivanja na prosječnim uzorcima s jednog pokusnog mjesta.

(2) Kvalitet zrna ispituje se na uzorku mase 0,5 kg.

(3) Na prosječnom uzorku uljane repice obavljaju se slijedeće analize:

a) masa 1 000 zrna;

b) sadržaj ulja;

c) sadržaj masnih kiselina;

d) sadržaj glukozinolata (samo u jednoj godini ispitivanja).

Članak 54.
(Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Statistički se analiziraju samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.

(2) Ukoliko je za neku sortu ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednoj repeticiji, taj se podatak zamjenjuje prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.

(3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neku sortu nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci te sorte se ne analiziraju.

(4) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgava se prinos zrna na bazi 9% vlage zrna, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju procjenom parametara deskriptivne statistike.

(5) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u članku 49. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE IX. ISPITIVANJA SORTI KRUMPIRA

Članak 55.
(Podnošenje Prijave)

Rokovi podnošenja Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti za krumpir određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 56.
(Količina sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja slijedeće količine sjemena gomolja do naznačenih rokova (tabela 1).

Tabela 1.

Skupine	Potrebna količina sjemena (broj gomolja)	Rok za dostavu sjemena
Rane i srednje rane sorte	2 000	do 20. siječnja
Srednje kasne i kasne	1 600	do 20. siječnja

Članak 57.
(Pokusni lokaliteti)

Ispitivanje sorti obavlja se u pokusnim poljima različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima (tabela 1).

Tabela 1.

Skupine	Broj lokacija
Rane i srednje rane sorte	3
Srednje kasne i kasne	2

Članak 58.
(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Sorte krumpira razvrstavaju se prema duljini vegetacije (od nicanja do fiziološke zriobe) u 4 skupine:

- a) rane sorte duljine vegetacije do 90 dana;
- b) srednje rane sorte duljine vegetacije do 100-120 dana;
- c) srednje kasne sorte duljine vegetacije do 120-140 dana;
- d) kasne sorte duljine vegetacije do 140 dana.

(2) U slučaju manjeg broja sorti razvrstavaju se s odgovarajućim standardima, u dvije skupine:

- a) rane i srednje rane sorte;
- b) srednje kasne i kasne sorte.

(3) Površina osnovne parcele iznosi 22,4 m², a čine je 4 reda razmaka 70 cm i duljine 8 m. Broj biljaka na osnovnoj parceli je 80, a broj biljaka po hektaru je 35.700. Za obračun služe dva srednja reda, pa prema tome površina obračunske parcele iznosi 11,2 m².

(4) Gomolji za sadnju moraju biti veličine 30 do 55 mm, a sadnju treba obaviti u optimalnom roku za određeno područje, u redove na određenom razmaku uz obvezni razmak između ponavljanja.

(5) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

- a) nadnevak sadnje i nicanja (na svim pokusnim mjestima);
- b) broj biljaka na obračunskoj parceli 14 dana nakon nicanja (po ponavljanjima);
- c) razvoj biljke 3 do 5 tjedana nakon nicanja (na svim pokusnim mjestima);
- d) nadnevak zrelosti - kada je 40% cime na parceli osušeno (na svim pokusnim mjestima);
- e) nadnevak vađenja (na svim pokusnim mjestima).

(6) Tijekom ispitivanja, u pokusnom polju u uvjetima prirodne infekcije, prati se pojava i ocjenjuje jačina napada slijedećih bolesti:

- a) bolesti i štetnici cime:
 - 1) viroze;
 - 2) plamenjača, *Phytophthora infestans*;
 - 3) bijela noga, *Rhizoctonia solani* Kuhn;
 - 4) crna pjegavost, *Alternaria solani*;
 - 5) crna noga, *Erwinia carotovora*;
 - 6) štetnici lista i biljke.
- b) bolesti i štetnici gomolja:
 - 1) plamenjača, *Phytophthora infestans*;
 - 2) krastavost, *Streptomyces scabie*;
 - 3) prašna krastavost, *Spongospora subterranea*;
 - 4) bijela noga, *Rhizoctonia solani*;
 - 5) štetnici gomolja.

(7) Ukoliko se uoči pojava drugih bolesti i štetnika, treba zabilježiti vrijeme pojave i jačinu napada, a po mogućnosti i postotak oštećenja odnosno umanjenja priroda gomolja. Jačina napada bolesti ocjenjuje se na svim pokusnim poljima.

- (1) Vađenje svakog pokusa obavlja se po završetku vegetacije.
- (2) Tijekom vađenja utvrđuju se:
 - a) prosječan broj gomolja po biljci (zdravih i bolesnih);
 - b) prosječna veličina gomolja (broj i kg) po frakcijama po biljci;
 - c) prinos gomolja (kg) po obračunskoj parceli iz svakog ponavljanja (zdravih i bolesnih).

Članak 60.
(Ispitivanje u laboratoriju)

- (1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju, u posljednjoj godini ispitivanja, na prosječnom uzorku (5 kg) formiranom iz svih ponavljanja s jednog pokusnog mjesta.
- (2) Na prosječnom uzorku obavljaju se slijedeće analize:
 - a) sadržaj suhe tvari;
 - b) sadržaj škroba;
 - c) sadržaj reducirajućeg šećera.

Članak 61.
(Statistička analiza podataka pokusa)

- (1) Analiziraju se samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.
- (2) Ukoliko je za neku sortu ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednoj repeticiji, taj se podatak zamijeniti prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.
- (3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neku sortu nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci te sorte ne se analizirati.
- (4) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgavaju se slijedeća svojstva: prirod gomolja, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju procjene parametara deskriptivne statistike.
- (5) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u roka određenog u članku 56. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE X. ISPITIVANJA SORTI [E]ERNE REPE

Članak 62.
(Podnošenje Prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti za šećernu repu određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 63.
(Količine sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja, podnositelj Prijave dostavlja 2 kg piliranog sjemena.

(2) Sjeme treba dostaviti do 01. ožujka.

Članak 64.
(Kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reprodukcijskog materijala sorte u količinama i rokovima navedenim u tabeli 1.

Tabela 1.

[e]jerna repa	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Hibrid	1	do 01. ožujka

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te je se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj Prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

- a) masu 1000 sjemenki (g);
- b) čistoću sjemena (%);
- c) klijavost sjemena (%).

Članak 65.
(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Ispitivanje sorti obavlja se na maksimalno 4 pokusna mjesta različita po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima.

(2) Sjetva se obavlja sijačicom na veći sklop od određenog. U fazi 2-3 para stalnih listova prorijedi se, tako da se ostvari predviđeni sklop (tabela 1).

Tabela 1.

Razmak u redu (cm)	Biljaka/redu	Biljaka/parceli (16 m ²)
22	37	148

(3) Površina parcele iznosi 16 m², a čine ju 4 reda duljine 8 m, uz razmak između redova od 50 cm. Razmak između ponavljanja iznosi 2 m. Na početku i kraju pokusa siju se 4 reda standarda kao zaštitni pojas.

(4) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

- a) nadnevak sjetve i nicanja;
- b) nadnevak zatvaranja redova;
- c) jačina napada pjegavosti lista (*Cercospora beticola*);
- d) broj ranih i kasnih proraslica;
- e) nadnevak vađenja.

(5) Tijekom ispitivanja, na pokusnim lokacijama u uvjetima prirodne infekcije, prati se pojava i ocjenjuje jačina napada pjegavosti lista (*Cercospora beticola*).

Jačina napada bolesti i štetnika ocjenjuje se na svim pokusnim poljima.

Članak 66. (Vađenje pokusa)

(1) Vađenje svakog pokusa obavlja se u jednom danu za svaki hibrid u svim ponavljanjima u vrijeme tehnološke zrelosti korijena. Tada se utvrđuje broj i masa korijena po parceli.

(2) U slučaju ručnog vađenja, vade se dva srednja reda te se nakon vađenja pristupa odsjecanju gornjeg dijela s lišćem, a zatim se utvrđuje broj i masa korijena po parceli. Za potrebe kemijske analize uzima se prosječni uzorak (oko 50 korjenova).

Članak 67. (Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u svakoj godini ispitivanja, na prosječnim uzorcima sa svih parcelica, ponavljanja i pokusnih mjesta.

(2) Svi uzorci jedne lokacije analizirani se u istom laboratoriju po mogućnosti najbližem pokusnoj lokaciji.

(3) Repu treba dostaviti u laboratorij istog dana kada je izvađena.

(4) Na svakom uzorku utvrđuje se:

- a) masa korijena (bruto i neto);
- b) sadržaj šećera, kalija, natrija i amino-dušika.

Članak 68. (Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Analiziraju se samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.

(2) Ukoliko je za neki hibrid ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednoj repeticiji, taj se podatak zamjenjuje prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.

(3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neki hibrid nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci tog hibrida se ne analiziraju.

(4) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgavaju se slijedeća svojstva:

a) sadržaj šećera;

b) prinos korijena i prinos čistog šećera;

c) za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju procjene parametara deskriptivne statistike.

(5) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u članku 63. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE XI. ISPITIVANJA SORTI TRAVE I LEGUMINOZE ZA VOLUMINOZNU MASU

Članak 69. (Podnošenje Prijave)

(1) Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti trave i leguminoza određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

(2) Prema duljini vegetacije, trave i leguminoze svrstavamo u slijedeće skupine:

a) jednogodišnje vrste

1) s jednim otkosom
Inkarnatka (*Trifolium incarnatum* L.)

2) s više otkosa
Talijanski ljulj (*Lolium multiflorum* Lam. Spp. *Westerwoldicum*)
Aleksandrijska djetelina (*Trifolium alexandrinum* L.)
Perzijska djetelina (*Trifolium resupinatum* L.)
Sirak (*Sorghum vulgare*)
Sudanska trava (*Sorghum vulgare* var. *sudanehsis*)

b) dvogodišnje vrste

Talijanski ljulj (*Lolium multiflorum* Lam.)

Crvena djetelina (*Trifolium pratense* L.)

c) višegodišnje vrste

1) rosulja bijela (*Agrostis gigantea* (Roth)

2) francuski ljulj (*Arrhenatherum elatius* (L.) Beauv.)

3) stoklasa (*Bromus* L.)

Klupčasta oštrica (*Dactylis glomerata* L.)

Trstikasta vlasulja (*Festuca arundinacea* Shreber)

Livadna vlasulja (*Festuca pratensis* Huds.)

Vlasulja nacrvena (*Festuca rubra* L.)

Vlasulja ovčja (*Festuca ovina* L.)

Livadna vlasulja x Talijanski ljulj

(*Festuca pratensis* Huds. x *Lolium multiflorum* Lam.)

Engleski ljulj (*Lolium perenne* L.)

Mačji repak (*Phleum pratense* L.)

Livadna vlasnjača (*Poa pratensis* L.)

Obična vlasnjača (*Poa trivialis* L.)

Zlatnožuta zobika (*Trisetum flavescens* (L.) P.Beauv.)

Lisičji repak (*Alopecurus pratensis* L.)

Lucerna (*Medicago sativa*)

Bijela djetelina (*Trifolium repens* L.)

Smiljkita (*Lotus corniculatus* L.)

Esparzeta (*Onobrychis viciifolia* Scop.)

[vedska djetelina (*Trifolium hybridum* L.)

Dunjica (*Medicago lupulina* L.)

Zubača (*Cynodon dactylon* L.)

Krestac (*Cynosorus cristatus* L.)

Članak 70.
(Količina sjemena i rokovi dostave)

- (1) Za svaku godinu VCU ispitivanja vrsta navedenih u članku 69. stavak (2) ovoga Pravilnika, podnositelj Prijave dostavlja sjeme do 10. kolovoza (tabela 1).

Tabela 1.

Duljina vegetacije	Dostava sjemena
Jednogodišnje vrste	Za svaku godinu ispitivanja 1kg,
Dvogodišnje vrste	Za cijeli ciklus (2 god.) ispitivanja 1kg
Višegodišnje vrste	Za cijeli ciklus (2 god.) ispitivanja 1kg *

- (2) Za DUS ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja u prvoj godini DUS ispitivanja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 2).

Tabela 2.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Lucerka	2,5	do 10. siječnja
Bijela djetelina	1,5	do 10. siječnja
Crvena djetelina	1,5	do 10. siječnja
Trave	2,5	do 10. siječnja
Smiljkita	2,5	do 10. siječnja

- (3) Ispitivanje sorti obavlja se na najmanje 2 pokusna mjesta različita po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima.

Članak 71.
(Kontrolni uzorak)

- (1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reprodukcijskog materijala sorte u količinama i rokovima navedenim u tabeli 1.

Tabela 1.

Vrste	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
za sve vrste iz članka 65. ovoga Pravilnika	1	do 10. kolovoza

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj Prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

a) masu 1000 sjemenki (g);

b) čistoću sjemena (%);

c) klijavost sjemena (%);

d) normu sjetve (broj klijavih sjemenki/m²).

Članak 72.

(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Sjetva se obavlja sijačicom prema prethodno napravljenoj šemi u 4 ponavljanja, a u slučaju kada je broj članova iznimno malen, može biti i veći broj ponavljanja.

(2) Površina parcele iznosi 10 m², a čine je 10 redova duljine 8 m, uz razmak između redova od 12,5 cm.

(3) Razmak između parcela unutar ponavljanja iznosi 40 cm, a između ponavljanja 2 m. (4) Površina parcela kod pokusa za sirak i sudansku travu iznosi 16 m², duljina je 8 m, a širina 2 m. Na početku i kraju pokusa sije se standard kao zaštitni pojas.

(4) Za sjetvu se uporabljavaju slijedeće norme sjetve osim ako prijavljivač ne predloži drugačije (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	kg/ha
Inkarnatka (<i>Trifolium incarnatum</i> L.)	20-25
Talijanski ljulj (<i>Lolium multiflorum</i> Lam. Spp. <i>westerwoldicum</i>)	35-45
Aleksandrijska djetelina (<i>Trifolium alexandrinum</i> L.)	25
Perzijska djetelina (<i>Trifolium resupinatum</i> L.)	18-20
Talijanski ljulj (<i>Lolium multiflorum</i> Lam.)	30-40
Crvena djetelina (<i>Trifolium pratense</i> L.)	22
Rosulja bijela (<i>Agrostis gigantea</i> (Roth))	12
Francuski ljulj (<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) Beauv.)	40
Stoklasa (<i>Bromus</i> L.)	50
	30

Klupčasta oštrica (<i>Dactylis glomerata</i> L.)	40
Trstikasta vlasulja (<i>Festuca arundinacea</i> Shreber)	50
Livadna vlasulja (<i>Festuca pratensis</i> Huds.)	40
Vlasulja nacrvena (<i>Festuca rubra</i> L.)	15
Vlasulja ovčja (<i>Festuca ovina</i>)	35
Livadna vlasulja x Talijanski ljulj (<i>Festuca pratensis</i> Huds. x <i>Lolium multiflorum</i> Lam.)	35
Engleski ljulj (<i>Lolium perenne</i> L.)	40
Vestervoldski ljulj	20
Mačji repak (<i>Phleum pratense</i> L.)	30
Livadna vlasnjača (<i>Poa pratensis</i> L.)	30
Obična vlasnjača (<i>Poa trivialis</i> L.)	10-15
Zlatnožuta zobika (<i>Trisetum flavescens</i> (L.) P.Beauv.)	20-25
Lisičji repak (<i>Alopecurus pratensis</i> L.)	20
Lucerna (<i>Medicago sativa</i>)	16
Bijela djetelina (<i>Trifolium repens</i> L.)	15
Smiljkita (<i>Lotus corniculatus</i> L.)	20
Smiljkita roškasta	14
Smiljkita močvarna	*
Esparzeta (<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.)	20
[vedska djetelina (<i>Trifolium hybridum</i> L.)	18-24
Dunjica (<i>Medicago lupulina</i> L.)	12-18
Sirak (<i>sorghum vulgare</i>)	18-30
Sudanska trava (<i>sorghum vulgare</i> var. Sudanehsis)	25-30
Galeoa sp.	50
Pahovka rana	30
Krestac (<i>Cynosorus cristatus</i> L.)	25
Blještac	

* neoguljenog sjemena 160 - 200 kg, a oguljenog 80 - 100 kg/ha

(5) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

- a) nadnevak sjetve i nadnevak nicanja;
- b) prazna mjesta nakon nicanja;
- c) ocjena o prezimljavanju;
- d) početak klasanja (trave), cvjetanja (leguminoze);
- e) početak metličanja (Sirak i Sudanska trava);
- f) polijeganje;
- g) lisnatost (odnos lista i stabljike u % kod leguminoza);
- h) visina biljke u košnji (cm);
- i) zakorovljenost;
- j) nadnevak košnje;
- k) regeneracija nakon košnje.

(6) Za vrijeme trajanja ispitivanja bilježe se i pojave koji mogu utjecati na same pokuse.

Članak 73.
(Kosidba pokusa)

(1) Kosidba pokusa obavlja se kombajnom.

(2) Leguminoze se u prvom otkosu, prve godine pokusa, kose u cvatnji (50% biljaka) na visinu od 7-10 cm. Naredni otkosi se obavljaju u početku cvatnje (5-10 % biljaka) na visinu od 3-5 cm.

(3) Zadnji otkos se obavlja 10-15 dana prije očekivanog mraza sa nešto duljim razdobljem vegetacije (40 i više dana).

(4) Trave se kose od početka klasanja (pojavom prvih klasova) na visinu od 6 - 8 cm.

(5) Visoke trave kose se svaka 4 tjedna, a niske svakih 6 tjedana.

(6) Tijekom košnje voluminozne krme utvrđuju se, na svakoj parceli:

- a) prirod zelene krme (kg/parceli);
- b) suha tvar (%) iz prosječnog uzorka za svaku sortu.

(7) U cilju praćenja otpornosti sorti na ekonomski najznačajnije bolesti u Bosni i Hercegovini u uvjetima prirodne infekcije, tijekom ispitivanja sorti prati se pojava i ocjenjuje jačina napada slijedećih bolesti:

a) Trave:

- 1) *Erysiphe graminis*,
- 2) *Puccinia spp.*
- 3) *Fusarium spp.*

b) Leguminoze:

- 1) *Erysiphe polygoni*,
- 2) *Peronospora trifoliorum*.

c) Ukoliko se uoči pojava drugih bolesti i štetnika treba zabilježiti vrijeme pojave i jačinu napada.

Članak 74.

(Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju, na prosječnim uzorcima s jedne lokacije.

(2) Na uzorcima se određuje sadržaj:

- a) suhe tvari;
- b) sirovih bjelančevina;
- c) vlakana;
- d) masti;
- e) pepela i NET;
- f) probavljivost.

Članak 75.

(Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Statistički je se analizirati samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.

(2) Ukoliko je za neku sortu ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednoj repeticiji, taj je se podatak zamijeniti prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.

(3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neku sortu nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci te sorte ne se analizirati, a Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgava se prinos zelene krme na suhu tvar, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju parametrima deskriptivne statistike.

(4) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja.

POGLAVLJE XII. ISPITIVANJA SORTI SIRKA ZA VOLUMINOZNU KRMU I SUDANSKE TRAVE

Članak 76.
(Podnošenje Prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti sirka za voluminoznu krmu i sudansku travu određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 77.
(Količina sjemena i rokovi dostave)

Za svaku godinu ispitivanja, dostavlja se 3 kg sjemena. Sjeme se dostavlja do 1. ožujka.

Članak 78.
(Kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reprodukcijskog materijala sorte u količinama i rokovima navedenim u tabeli 1.

Tabela 1.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Sirak	2	do 1. ožujka
Sudanska trava	2	do 1. ožujka

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj Prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

- a) masu 1000 sjemenki (g);
- b) čistoću sjemena (%);
- c) klijavost sjemena (%).

(4) Ispitivanje hibrida sirka za voluminoznu krmu i sudanske trave obavlja se na dvije lokacije, različite po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima.

Članak 79.
(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Površina osnovne parcele iznosi 16 m², a čine je 4 reda duljine 8 m, uz razmak između redova od 50 cm. Razmak sjemenki unutar reda za sirak i sudansku travu iznosi 10 cm.

(2) Sudanska trava se sije s utroškom sjemena 20 - 30 kg/ha, a sirak za voluminoznu krmu 20 - 25 kg/ha. Razmak između ponavljanja iznosi 2 m.

(3) Na početku i kraju pokusa siju se 4 reda standarda kao zaštitni pojas.

(4) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

- a) nadnevak sjetve;
- b) nadnevak nicanja;
- c) nadnevak početka metličanja;
- d) visina biljaka;
- e) polijeganje;
- f) nadnevak košnje.

(5) Za vrijeme trajanja ispitivanja bilježe se i pojave koji mogu utjecati na same pokuse.

Članak 80. (Kosidba pokusa)

(1) Prvi otkos kosi se do faze mliječno-voštane zriobe ako je usjev za silažu, odnosno početkom metličanja ako je usjev za zelenu krmu.

(2) Drugi otkos se kosi nakon 6 tjedana. Košnja svakog pokusa obavlja se u jednom danu za svaku sortu u pokusu u svim ponavljanjima.

(3) Nakon košnje utvrđuje se, na svakoj parceli na svim lokacijama: prirod zelene krme (kg/parceli) i suha tvar (%).

(4) Tijekom ispitivanja, na pokusnim lokacijama u uvjetima prirodne infekcije, prati se pojava i ocjenjuje jačina napada pjegavosti lista (*Helminthosporium spp*) na svim pokusnim poljima.

(5) Ukoliko se uoči pojava drugih bolesti i štetnika treba zabilježiti vrijeme pojave i jačinu napada.

Članak 81. (Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize se obavljaju u prvoj godini ispitivanja, na prosječnim uzorcima s jedne lokacije, neposredno nakon svake košnje.

(2) Na uzorcima se određuje sadržaj:

- a) suhe tvari;

- b) sirovih bjelančevina;
- c) vlakana;
- d) masti;
- e) pepela;
- f) NET;
- g) probavljivosti.

Članak 82.
(Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Statistički se analiziraju samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.

(2) Ukoliko je za neki hibrid ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednoj repeticiji, taj se podatak zamijeniti prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.

(3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neku sortu nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci te sorte ne se analizirati.

(4) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgava se prinos voluminozne krme na suhu tvar, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju parametri deskriptivne statistike.

(5) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u članku 77. ovoga Pravilnika.

POGLAVLJE XIII. ISPITIVANJA SORTI KRMNIH MEĐUUSJEVA

Članak 83.
(Skupine krmnih međuusjeva)

Prema vremenskom razdoblju u kojemu zauzimaju oraničnu površinu, razlikujemo slijedeće skupine krmnih međuusjeva:

a) Jari usjevi:

Stočni bob (*Vicia faba* L.)

Bijela slatka lupina (*Lupinus albus* L.)

Grahorica obična (*Vicia sativa* L.)

Stočna repica (*Brassica rapa* L. var. *silvestris* (Lam.) Briggs)

Uljana repica (*Brassica napus* L. var. *napus*)

Uljana rotkva (*Raphanus sativus* L. var. *oleiformis* Pers.)

Gorušica (*Sinapis alba* L.)

Facelija (*Phacelia tanacetofolia* Benth.)

Stočni grašak (*Pisum sativum*)

Stočna repa (*Beta vulgaris*)

Stočna koraba (*Brasica napus* ssp. *Rapifera*)

Stočni kelj (*Brasica olerace* var. *acephala*)

Kupusna uljana repica (*Brassica napus oleifera*)

b) Ozimi usjevi:

Stočni grašak (*Pisum sativum*)

Grahorica obična (*Vicia sativa* L.)

Grahorica panonska (*Vicia pannonica* Crantz.)

Ozima grahorica (*Vicia villosa* Roth.)

Ogrštica (*Brasica rapa oleifera*)

Uljana repica (*Brassica napus* L. var. *napus*).

Članak 84.
(Podnošenje Prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti za krmne međusjeve određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 85.
(Količina sjemena i rokovi dostave)

(1) Za svaku godinu VCU ispitivanja, dostavlja se slijedeća količina sjemena:

stočni bob - 8 kg, stočni grašak - 8 kg, lupina - 6 kg, grahorice - 4 kg, a za ostale kulture 1 kg sjemena. Sjeme treba dostaviti 10. veljače u slučaju proljetne sjetve, odnosno 10. kolovoza u slučaju sjetve u kasno ljeto.

(2) Za DUS ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja u prvoj godini DUS ispitivanja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 2).

Tabela 2.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
-------	--------------------------------	------------------------

Stočni grašak	5	do 15. siječnja
Stočni grašak	5	do 15. siječnja
Grahorica ozima	2,5	do 20. kolovoza

Članak 86.
(Kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reprodukcijskog materijala sorte u količinama i rokovima navedenim u tabeli 1.

Tabela 1.

Vrste	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok za dostavu sjemena
Stočni bob	3	do 10. veljače
Ozimi i jari stočni grašak	5	do 10. kolovoza /10. veljače
Lupine	3	do 10. veljače
Grahorice	1	do 10. veljače

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj Prijave treba dostaviti slijedeće podatke o sjemenu:

- a) masu 1000 sjemenki (g);
- b) čistoću sjemena (%);
- c) klijavost sjemena (%) ;
- d) normu sjetve (broj klijavih sjemenki/m²).

(4) Ispitivanje sorti obavlja se u najmanje 2 pokusna mjesta različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima.

Članak 87.
(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Površina parcele iznosi 10 m², a čine je 10 ili 5 redova duljine 8 m, uz razmak između redova od 12,5 - 25 cm. Razmak između parcela unutar ponavljanja iznosi 40 cm, a između ponavljanja 2 m.

(2) Na početku i kraju pokusa sije se standard kao zaštitni pojas, koji je poslužiti i za uzimanje uzoraka na temelju kojih se odlučuje o pravodobnom skidanju pokusa.

(3) Za sjetvu se uporabljavaju slijedeće norme sjetve (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Sjemena (kg/ha)	Sklop (biljaka/m ²)
Jari usjevi		
Stočni bob	150-350	40-50
Bijela slatka lupina		100
Grahorica obična	100-150	170-200
Stočna repica - jara	10-12	200
Uljana repica - jara	10-15	200
Uljana rotkva	25	200
Gorušica	20	200
Facelija	30	400-500
Stočni grašak	100-200	100
Stočna repa	8-9	8
Stočna koraba	3-4	
Stočni kelj	2-2,5	
Kupusna uljana repica	12-14	
Ozimi usjevi		
Grahorica obična	100	250-300
Grahorica panonska	100	250-300
Ozima grahorica	100	250-300
Stočna repica	10-12	120-160
Ozimi stočni grašak	100-200	100
Ogrštica	12-15	80-100
Uljana repica	10-15	80-100

(4) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

- a) nadnevak sjetve i nadnevak nicanja;
- b) prazna mjesta nakon nicanja;
- c) prazna mjesta pred zimu i u proljeće (za ozime vrste);
- d) ocjena o prezimljavanju (za ozime vrste);
- e) početak vegetacije (za ozime vrste);
- f) pokrivenost parcele;

- g) početak cvatnje (kod facelije početak i kraj cvatnje);
- h) polijeganje;
- i) visina biljaka;
- j) nadnevak tehnološke zrelosti;
- k) nadnevak žetve.

(5) Za vrijeme trajanja ispitivanja bilježe se i pojave koji mogu utjecati na same pokuse.

Članak 88.
(Skidanje pokusa)

(1) Tijekom košnje odnosno vađenja koje se obavlja u jednom danu za svaku sortu u pokusu u svim ponavljanjima, na svakoj parceli se utvrđuju:

- a) prinos zelene krme, zrna ili korijena (kg/parceli) ovisno o kulturi;
- b) suha tvar (%), te vlaga zrna ovisno o kulturi.

(2) U cilju praćenja otpornosti sorti na ekonomski najznačajnije bolesti u Bosni i Hercegovini, u uvjetima prirodne infekcije, tijekom ispitivanja sorti prati se pojava i ocjenjuje jačina napada bolesti.

(3) Jačina napada bolesti ocjenjuje se na svim pokusnim poljima.

Članak 89.
(Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize obavljaju se u laboratoriju, u prvoj godini ispitivanja, na prosječnim uzorcima s jedne lokacije.

(2) Na uzorcima se određuje sadržaj:

- a) suhe tvari;
- b) sirovih bjelančevina;
- c) vlakana;
- d) masti;
- e) pepela;
- f) NET.

Članak 90.
(Statistička analiza podataka pokusa)

(1) Statistički se analiziraju samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.

(2) Ukoliko je za neku sortu ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednoj repeticiji, taj je se podatak zamijeniti prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.

(3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neku sortu nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci te sorte ne se analizirati.

(4) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgavaju se prinos zelene krme i prinos suhe tvari, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju parametri deskriptivne statistike.

(5) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do rokova određenih u članku 85. ovim Pravilnikom.

POGLAVLJE XIV. ISPITIVANJA SORTI PREDIVOG I ULJNOG LANA

Članak 91. (Podnošenje Prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti za predivi i uljni lan određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 92. (Količina sjemena i rok dostave)

Za svaku godinu ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja 3 kg sjemena. Sjeme se dostavlja do 1. ožujka.

Članak 93. (Kontrolni uzorak)

(1) Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reproduksijskog materijala sorte u količinama i rokovima navedenim u tabeli 1.

Tabela 1.

Vrste	Potrebna količina sjemena (kg)	Rok dostavu sjemena
Predivi lan	2	do 1. ožujka
Uljni lan	2	do 10. ožujka

(2) Na pakovanju se mora naznačiti kontrolni uzorak, te je se isti u slučaju priznavanja sorte koristiti kao kontrolni uzorak.

(3) Podnositelj prijave dostavlja slijedeće podatke o sjemenu:

- a) masu 1000 sjemenki (g);
- b) čisto}u sjemenca (%);
- c) klijavost sjemenca (%).

(4) Ispitivanje sorti obavlja se na najmanje 2 pokusna mjesta različitim po klimatskim, pedološkim i drugim svojstvima.

Odjeljak A - ISPITIVANJE SORTI PREDIVOG LANA

Članak 94.

(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Sjetva se obavlja sijačicom na konačni sklop. Površina parcele iznosi 10 m², a čine je 10 redova duljine 8 m, uz razmak između redova od 12,5 cm. Razmak između parcela unutar ponavljanja iznosi 50 cm, a između ponavljanja 2 m. Sklop u žetvi treba biti 1800 biljaka/m². Na početku i na kraju pokusa sije se standardna sorta kao zaštitni pojas.

(2) Tijekom vegetacije, utvrđuju se slijede}i podaci:

- a) nadnevak sjetve i nadnevak nicanja;
- b) nadnevak pune cvatnje;
- c) polijeganje;
- d) visina biljaka;
- e) tehnička duljina stabljike - (od kotiledonovog čvora, do početka grananja);
- f) promjer stabljike - (u sredini tehničke duljine stabljike);
- g) nadnevak tehnološke zrelosti;
- h) nadnevak žetve (čupanja);
- i) prinos zračnosuhe stabljike sa sjemenom.

(3) U cilju pra}enja ošte}enja sorti predivog lana, od ekonomski najznačajnije bolesti, prati se pojava i ocjenjuje jačina napada bolesti: *Fusarium lini* Boll. - venu}e lana.

(4) Jačina napada bolesti i štetnika na ocjenjuje se na svim pokusnim poljima.

Članak 95.

(@etva pokusa)

(1) @etva (čupanje) svakog pokusa obavlja se ručno, ili mehanizovano čupačem u jednom danu za svaku sortu u pokusu u svim ponavljanjima, u fazi

tehnološke zrelosti stabljike lana (zeleno-žuta, ili žuto-zelena faza zrelosti).

(2) Tijekom žetve na svakoj parceli se utvrđuje sklop biljaka/m².

(3) Nakon žetve, počupana stabljika lana ostaje u traci na površini tla, radi sušenja. Nakon sušenja stabljika se sakuplja s parcela u snopove, a potom se transportuje na preradu.

Članak 96.
(Ispitivanje u preradi)

(1) S pokusne parcele uzima se uzorak za ispitivanje s površine od 1 m².

(2) Zračnosuha stabljika lana sa sjemenom dovozi se u suhi (natkriveni) prostor, važe se ukupni prinos lana sa svih parcelica, te uskladišti do močenja.

(3) Označena stabljika ide na močenje (maceraciju) u bazen.

(4) Nakon obavljenog močenja (kada se lako odvaja vlakno od drvenastog dijela stabljike), izmočena stabljika se vadi iz močila (bazena), suši prirodnim putem, a potom ponovno veže u snopove.

(5) Iz močene zračnosuhe stabljike izdvaja se vlakno na isti način kao u preradi, a potom se važe za svaku parcelicu.

Odjeljak B - ISPITIVANJE SORTI ULJNOG LANA

Članak 97.
(Ispitivanje u pokusnom polju)

(1) Sjetva se obavlja sijačicom na konačni sklop. Površina parcele iznosi 10 m², a čine ju 10 redova duljine 8 m, uz razmak između redova od 12,5 cm. Razmak između parcela unutar ponavljanja iznosi 50 cm, a između ponavljanja 2 m. Sklop u žetvi treba biti 600 do 1000 biljaka/m². Na početku i na kraju pokusa sije se standard kao zaštitni pojas.

(2) Tijekom vegetacije utvrđuju se slijedeći podaci:

a) nadnevak sjetve, nadnevak nicanja, nadnevak pune cvatnje, polijeganje;

b) ukupna visina biljaka;

c) duljina stabljike (od kotiledonovog čvora, do početka grananja);

d) broj tobolaca po biljci;

e) promjer stabljike (u sredini stabljike, između kotiledonova čvora i prve rodne grane);

f) nadnevak tehnološke zrelosti;

g) nadnevak žetve;

h) prinos zrna;

i) sadržaj vlage (%).

(3) U cilju praćenja oštećenja sorti od ekonomski najznačajnijih bolesti, prati se pojava i ocjenjuje jačina napada bolesti: *Fusarium lini* Boll. - venuše lana.

(4) Jačina napada bolesti i štetnika, ocjenjuje se na svim pokusnim poljima.

Članak 98.
(četva pokusa)

(1) Četva svakog pokusa obavlja se kombajnom u jednom danu za svaku sortu u pokusu u svim ponavljanjima, u fazi tehnološke zrelosti zrna.

(2) Tijekom žetve na svakoj parceli se utvrđuju:

a) klop biljaka/m²;

b) prirod;

c) vlaga zrna.

Članak 99.
(Ispitivanje u laboratoriju)

(1) Kemijsko-tehnološke analize, obavljaju se u laboratoriju na kraju svake godine ispitivanja na prosječnim uzorcima s jednog pokusnog mjesta.

(2) Kvalitet zrna ispituje se na uzorku mase od 0,5 kg.

(3) Na prosječnom uzorku obavljaju se slijedeće analize:

a) hektolitarska masa, masa 1000 zrna;

b) sadržaj ulja, sadržaj bjelančevina;

c) sadržaj vlage u zrnu (%).

Članak 100.
(Statistička analiza podataka)

(1) Statistički se analiziraju samo podaci s osnovnih parcela na kojima je ostvareno najmanje 80% od planiranog sklopa.

(2) Ukoliko je za neku sortu ostvareni sklop manji od dozvoljenog samo u jednoj repeticiji, taj se podatak zamjenjuje prosječnom vrijednošću preostalih repeticija.

(3) U slučaju da minimalni dozvoljeni sklop za neku sortu nije ostvaren u više od jednog ponavljanja, podaci te sorte se ne analiziraju.

(4) Statističkoj analizi prema odabranom modelu podvrgavaju se slijedeća svojstva:

- a) prinos zračnosuhe stabljike sa sjemenom;
- b) prinos zračnosuhe stabljike nakon močenja;
- c) prinos ukupnog vlakna, dok se za ostala važna svojstva za priznavanje prikazuju parametri deskriptivne statistike.

(5) Godišnji rezultati ispitivanja iz pokusnog polja i laboratorija dostavljaju se podnositelju Prijave nakon podmirenja troškova postupka ispitivanja. Na temelju dobivenih rezultata podnositelj Prijave dužan je obavijestiti ustanovu koja provodi ispitivanje o nastavku ispitivanja sorte do roka određenog u članku 92. ovim Pravilnikom.

POGLAVLJE XV. ISPITIVANJA SORTI POVRJA

Članak 101.
(Podnošenje prijave)

Rokovi za podnošenje Prijave i prateća dokumentacija za upis i priznavanje sorti povrja određeni su u članku 5. ovoga Pravilnika.

Članak 102.
(Količine sjemena i rokovi dostave)

Za DUS ispitivanja podnositelj Prijave dostavlja u prvoj godini DUS ispitivanja slijedeće količine sjemena do naznačenih rokova (tabela 1).

Tabela 1.

Vrsta	Potrebna količina sjemena (kg/zrna)	Rok za dostavu sjemena
<i>kukuruz kokičar</i>		
- hibrid	1 kg	do 01. ožujka
- inbred linija	2500 zrna	do 01. ožujka
<i>kukuruz šejerac</i>		
- hibrid	1 kg	do 01. ožujka
- inbred linija	2500 zrna	do 01. ožujka

Članak 103.
(Kontrolni uzorak)

Sukladno odredbama članka 50. st. (1) i (2) Zakona, prilikom dostave sjemena iz članka 10. stavak (1) ovoga Pravilnika, za posljednju godinu VCU ispitivanja održavač sorte mora dostaviti i kontrolni uzorak reproduksijskog materijala sorte u količinama i rokovima navedenim u tabeli 1.

Tabela 1.

Vrsta	Hrvatski naziv	Potrebna količina sjemena (g)
<i>Allium cepa</i> L. - skupina <i>Cepa</i> - skupina <i>Aggregatum</i>	luk luk kozjak ili ljutika	100
<i>Allium fistulosum</i> L.	luk zimski	100
<i>Allium porrum</i> L.	poriluk	100
<i>Allium sativum</i> L.	češnjak	-
<i>Allium shoenoprasum</i> L.	luk vlasac	100
<i>Anthriscus cerefolium</i> L.	krasuljicu	100
<i>Apium graveolens</i> L.	celer korjenaš celer rebraš	100
<i>Asparagus officinalis</i> L.	šparoga	100
<i>Beta vulgaris</i> L.	cikla uključujući Cheltenham repu blitva	500
<i>Brassica oleracea</i> L.	kelj lisnati cvjetača brokula kelj pupčar kelj kupus bijeli kupus crveni korabica	100
<i>Brassica rapa</i> L.	kineski kupus postrna repa	100
<i>Capsicum annuum</i> L.	chilli ili paprika	50
<i>Cichorium endivia</i> L.	endivija širokolisna endivija kudrava	100
<i>Cichorium intybus</i> L.	radič za pospješivanje lisnati i	100

	glavati radič	
	industrijska cikorija	
<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. et Nakai	lubenica	200
<i>Cucumis melo</i> L	dinja	100
<i>Cucumis sativus</i> L.	krastavac	100
<i>Cucurbita maxima</i> Duchesne	bundeва	200
<i>Cucurbita pepo</i> L.	tikvice i buje	200
<i>Cynara cardunculus</i> L.	karda	100
<i>Cynara scolymus</i> L.	artičoka	100
<i>Daucus carota</i> L.	mrkva stočna mrkva	200
<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	komorač	100
<i>Lactuca sativa</i> L.	salata	100
<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.	rajčica	50
<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Nymen ex A.W.Hill	peršin peršin lisnati	200
<i>Phaseolus coccineus</i> L.	grah mnogocvjetni	1000
<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	grah mahunar niski grah mahunar visoki	1000
<i>Pisum sativum</i> L. (Partim)	grašak okruglog sjemena grašak naboranog sjemena grašak šejerc	2000
<i>Raphanus sativus</i> L.	rotkvicarotkva	100
<i>Rheum rhabarbarum</i> L.	rabarbara	100
<i>Scorzonera hispanica</i> L.	crni korijen	100
<i>Solanum melongena</i> L.	patlidžan	50
<i>Spinacia oleracea</i> L.	špinat	100
<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterr.	matovilac	100
<i>Vicia faba</i> L. (partim)	bob	2000

<i>Zea mays L.</i> (partim)	kukuruz kokičar	1000
	kukuruz še}erac	

POGLAVLJE XVI. PRIJELAZNE I ZAVR[NE ODREDBE

Članak 104. (Prijelazne odredbe)

(1) Do početka primjene ovoga Pravilnika, mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH obvezna su imenovati članove Povjerenstva iz članka 4. stavak (2) ovoga Pravilnika i o tome izvijestiti Upravu.

(2) Do početka primjene ovoga Pravilnika, Uprava je u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta BiH, donijeti propise na temelju članka 59. Zakona, koji detaljnije propisuju rad Povjerenstva za sorte.

(3) Do početka primjene ovoga Pravilnika, mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH obvezna su imenovati izvođače ispitivanja sorti iz članka 6. ovoga Pravilnika i o tome obavijestiti Upravu.

(4) Za sorte vo}nih vrsta i vinove loze, postupak priznavanja bit je određen posebnim propisima koji reguliraju postupak priznavanja ovih vrsta poljoprivrednog bilja i upisa u Sortnu listu Bosne i Hercegovine.

Članak 105. (Završne odredbe)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osam dana nakon objave u "Službenom glasniku BiH", a počinje se primjenjivati godinu dana nakon objave.

Broj UZZB-01-1-02-1232-1/10
3. prosinca 2010. godine
Sarajevo

Direktor
Milad Zekovi}, v. r.